

Základy umělé inteligence

6. Plánování

Jiří Kubalík
Katedra kybernetiky, ČVUT-FEL

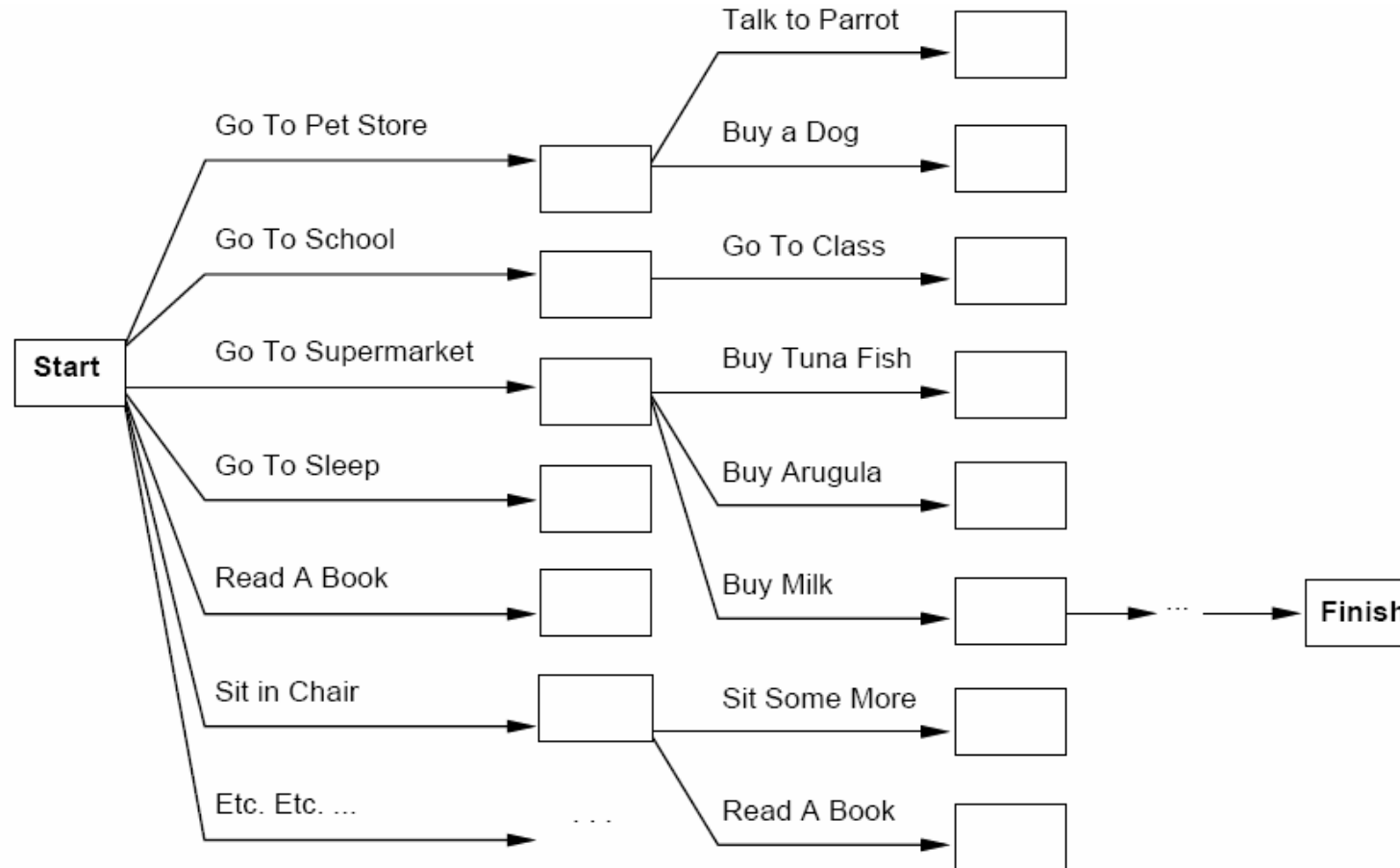
<http://cw.felk.cvut.cz/doku.php/courses/y33zui/start>

Obsah přednášky

- Definice plánovacího problému, příklady plánovacích problémů
- Re prezentace plánovacího problému, jazyk STRIPS, příklady
- Plánování jako prohledávání stavového prostoru
- Partial-order planning, příklad

Příklad: Větší nákup (2)

Nalézt správnou cestu (optimální sekvenci akcí) v takovémto grafu ...

©Russel, Norvig: Artificial Intelligence: A Modern Approach.

Plánování jako prohledávání stavového prostoru: Shrnutí

:: **Problémy** při použití prostého prohledávacího přístupu

- **velký větvící faktor** a délka cesty řešení
- **reprezentace plánu jako lineární posloupnosti akcí**, začínající v počátečním stavu – neumožňuje vybírat flexibilně cíle, které budou aktuálně řešeny (dekompozice úlohy)
např.: První akce při nákupu je přechod do obchodu. Prohledávač ale bude zbytečně zkoušet spoustu jiných míst než zjistí, kde se nakupuje.
- **cílový test a heuristika** jsou pouze černé skříňky – nelze je využít pro výběr relevantních akcí,
ikdyž už jsme v obchodě, stejně musíme vyzkoušet akce
 - *kup_chleb*, *kup_mleko*, *kup_banany*, ...
abychom zjistili, že
 - *kup_chleb* a spousta dalších kupovacích akcí nám nepomůže,
 - zatímco *kup_mleko*, *kup_banany* ano.

Hlavní rysy plánovacích algoritmů

:: Otevřená reprezentace stavů, cílů a akcí

- formální popis, většinou v predikátové logice 1. řádu,
- stavy a cíle jsou reprezentovány logickými větami,
- akce jsou reprezentovány logickým popisem *podmínek* (preconditions) a *efektů* (effects).
př.: Jestliže cíl obsahuje $Have(Milk)$ a efektem akce $Buy(x)$ je $Have(x)$, potom může být užitečné přidat do plánu akci $Buy(Milk)$.

:: Přidávání akcí do plánu, kdykoliv je to potřeba

- pořadí v jakém jsou akce plánovány není svázáno s pořadím, v jakém jsou akce vykonávány. Zřejmé akce se naplánují první, čímž se redukuje větvící faktor a p-st backtrackingu v dalších fázích plánování.
př.: akce $Buy(Milk)$ může být přidána do plánu dříve, než je jasné, kde se koupí (Toto může být specifikováno v podmínce akce).

:: Využití nezávislosti podcílů pro dekompozici celého problému – rozděl-a-panuj.

- řešit několik menších problémů je téměř vždy jednodušší, než řešit jeden velký problém (viz řešení problémů s omezeními).

STRIPS: Jazyk pro reprezentaci plánovacích problémů 2

:: **Reprezentace akcí** – schéma akce

- **jméno a seznam parametrů** – pokud obsahuje proměnné, potom *schéma akce* definuje množinu akcí,
- **počáteční podmínky** – konjunkce pozitivních literálů, které specifikují, co musí být splněno, aby akce mohla být provedena,
- **efekt** – konjunkce literálů, které specifikují, jak se změní stav po provedení akce
 - pozitivní literály (*add list*) určují, co má platit ve výsledném stavu,
 - negativní literály (*delete list*) určují, co platit přestane.

Příklad: Přelet letadla odněkud nekam.

Action(Fly(p, from, to))

PODMÍNKY: $At(p, from) \wedge Plane(p) \wedge Airport(from) \wedge Airport(to)$

EFEKT: $\neg At(p, from) \wedge At(p, to)$

:: **Schéma akce a je aplikovatelné na stav s** , pokud existuje způsob, jak instancionalizovat proměnné a tak, že každá z počátečních podmínek a je splněna v s , tzn. $Podminky(a) \subset s$.

Action Description Language (ADL)

:: ADL je rozšířením STRIPS.

STRIPS Language	ADL Language
Only positive literals in states: <i>Poor</i> \wedge <i>Unknown</i>	Positive and negative literals in states: $\neg Rich$ \wedge $\neg Famous$
Closed World Assumption: Unmentioned literals are false.	Open World Assumption: Unmentioned literals are unknown.
Effect $P \wedge \neg Q$ means add P and delete Q .	Effect $P \wedge \neg Q$ means add P and $\neg Q$ and delete $\neg P$ and Q .
Only ground literals in goals: <i>Rich</i> \wedge <i>Famous</i>	Quantified variables in goals: $\exists x At(P_1, x) \wedge At(P_2, x)$ is the goal of having P_1 and P_2 in the same place.
Goals are conjunctions: <i>Rich</i> \wedge <i>Famous</i>	Goals allow conjunction and disjunction: $\neg Poor \wedge (Famous \vee Smart)$
Effects are conjunctions.	Conditional effects allowed: when $P: E$ means E is an effect only if P is satisfied.
No support for equality.	Equality predicate ($x = y$) is built in.
No support for types.	Variables can have types, as in ($p : Plane$).

Definice problémů ve STRIPS: Letecká nákladní přeprava

:: Letecká nákladní přeprava

■ **akce:** nakládání, vykládání, přelet z místa na místo.

■ **predikáty** pro popis stavů:

- $In(c, p)$ – náklad c je v letadle p ,
- $At(x, a)$ – objekt x (buď letadlo anebo náklad) je na letišti a ,
- $Cargo(c), Plane(p), Airport(a)$.

$$\begin{aligned} & Init(At(C_1, SFO) \wedge At(C_2, JFK) \wedge At(P_1, SFO) \wedge At(P_2, JFK) \\ & \quad \wedge Cargo(C_1) \wedge Cargo(C_2) \wedge Plane(P_1) \wedge Plane(P_2) \\ & \quad \wedge Airport(JFK) \wedge Airport(SFO)) \end{aligned}$$
$$Goal(At(C_1, JFK) \wedge At(C_2, SFO))$$
$$Action(Load(c, p, a),$$
$$\text{PRECOND: } At(c, a) \wedge At(p, a) \wedge Cargo(c) \wedge Plane(p) \wedge Airport(a)$$
$$\text{EFFECT: } \neg At(c, a) \wedge In(c, p))$$
$$Action(Unload(c, p, a),$$
$$\text{PRECOND: } In(c, p) \wedge At(p, a) \wedge Cargo(c) \wedge Plane(p) \wedge Airport(a)$$
$$\text{EFFECT: } At(c, a) \wedge \neg In(c, p))$$
$$Action(Fly(p, from, to),$$
$$\text{PRECOND: } At(p, from) \wedge Plane(p) \wedge Airport(from) \wedge Airport(to)$$
$$\text{EFFECT: } \neg At(p, from) \wedge At(p, to))$$

Definice problémů ve STRIPS: Svět kostek (2)

Musíme udělat dvě věci:

■ akce:

- $Move(b, x, y)$ – přesune blok b z x na y , pokud na x ani na y nic neleží.
- $MoveToTable(b, x)$ – přesune blok b z x na desku stolu.

Co tím vyřešíme?

■ predikáty pro popis stavů:

- $Clear(b)$ – je splněn, když je na b volné místo pro uložení kostky.

Co tím vyřešíme?

■ poznámky

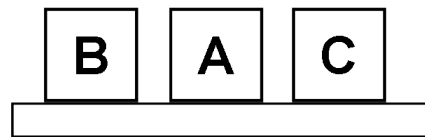
- *Co s akcí $Move(B, C, C)$?*
- *Jak zajistíme, že plánovač správně rozliší, kdy použít $Move(b, x, y)$ a kdy $MoveToTable(b, x)$?*

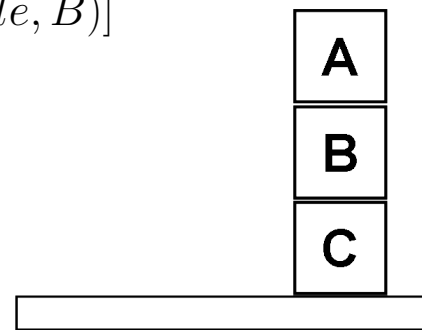
Definice problémů ve STRIPS: Svět kostek (3)

$Init(On(A, Table) \wedge On(B, Table) \wedge On(C, Table)$
 $\wedge Block(A) \wedge Block(B) \wedge Block(C)$
 $\wedge Clear(A) \wedge Clear(B) \wedge Clear(C))$
 $Goal(On(A, B) \wedge On(B, C))$
 $Action(Move(b, x, y),$
PRECOND: $On(b, x) \wedge Clear(b) \wedge Clear(y) \wedge Block(b) \wedge$
 $(b \neq x) \wedge (b \neq y) \wedge (x \neq y),$
EFFECT: $On(b, y) \wedge Clear(x) \wedge \neg On(b, x) \wedge \neg Clear(y))$
 $Action(MoveToTable(b, x),$
PRECOND: $On(b, x) \wedge Clear(b) \wedge Block(b) \wedge (b \neq x),$
EFFECT: $On(b, Table) \wedge Clear(x) \wedge \neg On(b, x))$

Řešení: $[Move(B, Table, C), Move(A, Table, B)]$

Start state

Goal state

Plánování: Dopředná strategie prohledávání

:: Repräsentace (bez funkčních symbolů) zaručuje, že stavový prostor je konečný \implies jakýkoliv úplný algoritmus prohledávání je také úplným plánovacím algoritmem.

:: **Dopředná strategie prohledávání** (neefektivní)

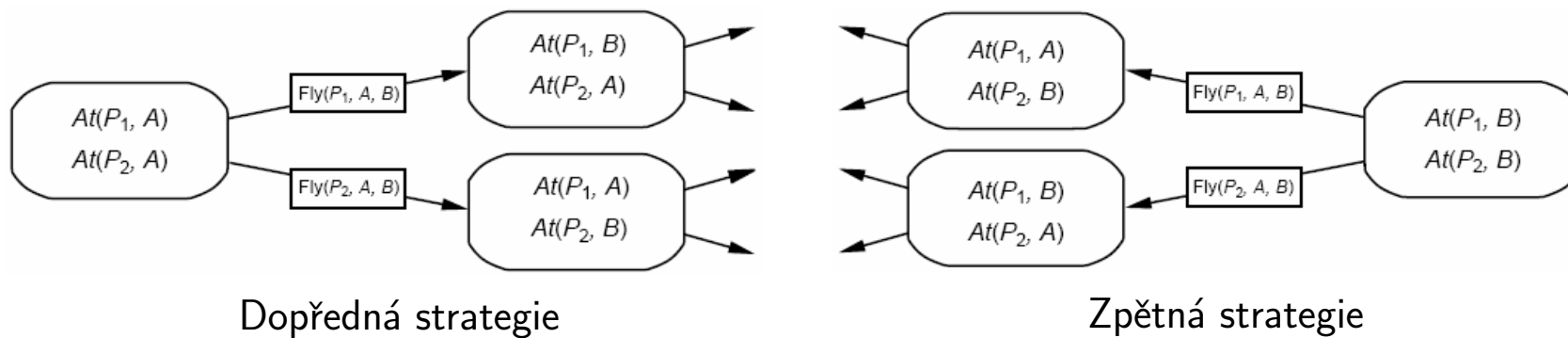
- **velký faktor větvení** – všechny použitelné akce jsou aplikovány na aktuální uzel.
- **bez dobré heuristiky nepoužitelné.**

Př. Nákladní let. doprava – 10 letišť, každé letiště má 5 letadel a 20 balíčků nákladu.

Cílem je přepravit všechny balíky z letiště A do letiště B.

Řekněme, že průměrný faktor větvení je 1000. Kolik uzlů má prohledávací strom hloubky 10?

Přitom triviální řešení problému je: Nalož všechny balíky na jedno z letadel, která jsou na letišti A a preprav je na letiště B. *V jaké hloubce je toto řešení?*

Partial-order planning: Formulace

:: Formulace POP prohledávacího problému:

- **počáteční stav** – počáteční plán s akcemi *Start* a *Finish*, omezením na uspořádání $Start \prec Finish$, prázdnou množinou kauzálních vazeb a množinou otevřených výchozích podmínek, která obsahuje všechny výchozí podmínky akce *Finish*.
- Funkce **následník** vybere náhodně jednu z otevřených výchozích podmínek p akce B a **vygeneruje následující plán**, pro každý možný konzistentní způsob výběru akce A , která dosáhne p . Konzistence je zajištěna následovně:
 1. Kauzální vazba $A \rightarrow^p B$ a omezení na uspořádání $A \prec B$ jsou přidány do plánu. Pokud A je nová akce, přidej do plánu rovněž $Start \prec A$ a $A \prec Finish$.
 2. Vyřeš konflikty mezi novou kauzální vazbou a všemi existujícími akcemi a mezi akcí A a všemi existujícími kauzálními vazbami.
- **Cílový test** prověří, jestli je plán řešením původního plánovacího problému – množina otevřených výchozích podmínek je prázdná.

Partial-order planning: Příklad

:: **Výměna pneumatiky**

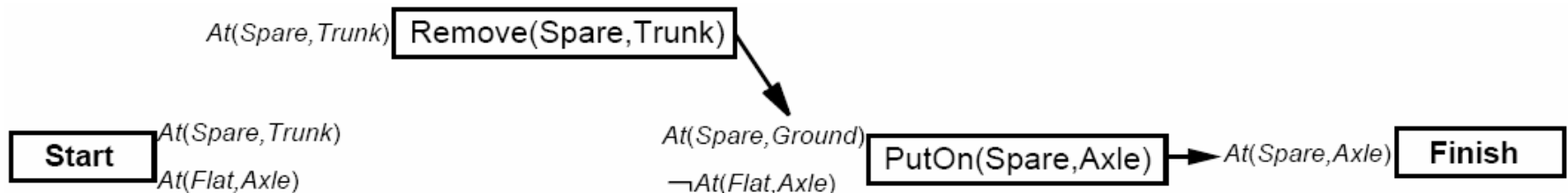
- **počáteční stav** – prasklá pneumatika je na ose, rezerva je v kuftru.
- **cílový stav** – rezerva je na ose.
- **akce** – vyndej rezervu z kufru, odmontuj prasklou pneumatiku z osy, nasaď rezervu na osu, nech auto přes noc na ulici (efekt je, že všechny pneumatiky do rána zmizí).

Init($At(Flat, Axle) \wedge At(Spare, Trunk)$)
Goal($At(Spare, Axle)$)
Action(*Remove*(*Spare, Trunk*),
 PRECOND: $At(Spare, Trunk)$
 EFFECT: $\neg At(Spare, Trunk) \wedge At(Spare, Ground)$)
Action(*Remove*(*Flat, Axle*),
 PRECOND: $At(Flat, Axle)$
 EFFECT: $\neg At(Flat, Axle) \wedge At(Flat, Ground)$)
Action(*PutOn*(*Spare, Axle*),
 PRECOND: $At(Spare, Ground) \wedge \neg At(Flat, Axle)$
 EFFECT: $\neg At(Spare, Ground) \wedge At(Spare, Axle)$)
Action(*LeaveOvernight*,
 PRECOND:
 EFFECT: $\neg At(Spare, Ground) \wedge \neg At(Spare, Axle) \wedge \neg At(Spare, Trunk)$
 $\wedge \neg At(Flat, Ground) \wedge \neg At(Flat, Axle)$)

Partial-order planning: Příklad (2)

:: Postup hledání úplného částečně uspořádaného plánu:

- Vybereme otevřenou výchozí podmínku $At(Spare, Axle)$ akce $Finish$.
Vybereme akci, která dosáhne tuto podmínku – jediná možná je $PutOn(Spare, Axle)$.
- Vybereme výchozí podmínku $At(Spare, Ground)$ akce $PutOn(Spare, Axle)$. Zvolíme aplikovatelnou akci, která tuto podmínku dosáhne – jediná možná je $Remove(Spare, Trunk)$.

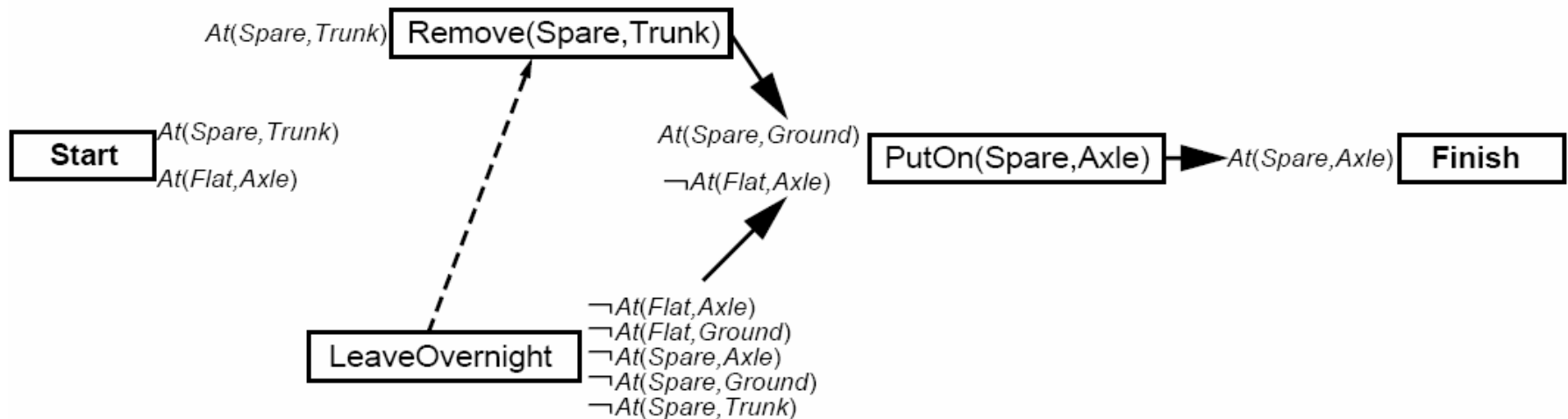
Partial-order planning: Příklad (3)

- Zvolíme otevřenou výchozí podmínku $\neg At(Flat, Axle)$ akce $PutOn(Spare, Axle)$.
Vybereme aplikovatelnou akci $LeaveOvernight$, kterou jí můžeme dosáhnout.
Akce $LeaveOvernight$ má efekt $\neg At(Spare, Ground)$, který koliduje s kauzální vazbou

$$Remove(Spare, Trunk) \rightarrow^{At(Spare, Ground)} PutOn(Spare, Axle).$$

Tento **konflikt vyřešíme** přidáním omezení na uspořádání

$$LeaveOvernight \prec Remove(Spare, Trunk).$$

Partial-order planning: Příklad (4)

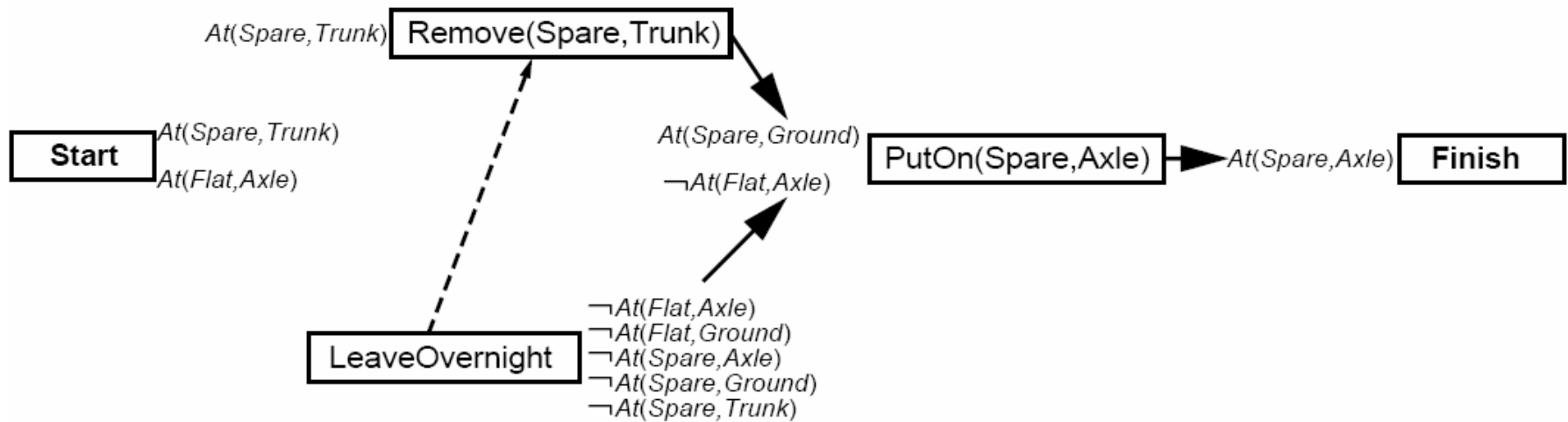
- Poslední otevřenou výchozí podmínkou je $At(Spare, Trunk)$ akce $Remove(Spare, Trunk)$. Jedinou akcí, kterou jí můžeme dosáhnout je akce $Start$, ovšem kauzální vazba

$$Start \rightarrow^{At(Spare, Trunk)} Remove(Spare, Trunk)$$

koliduje s efektem $\neg At(Spare, Trunk)$ akce $LeaveOvernight$.

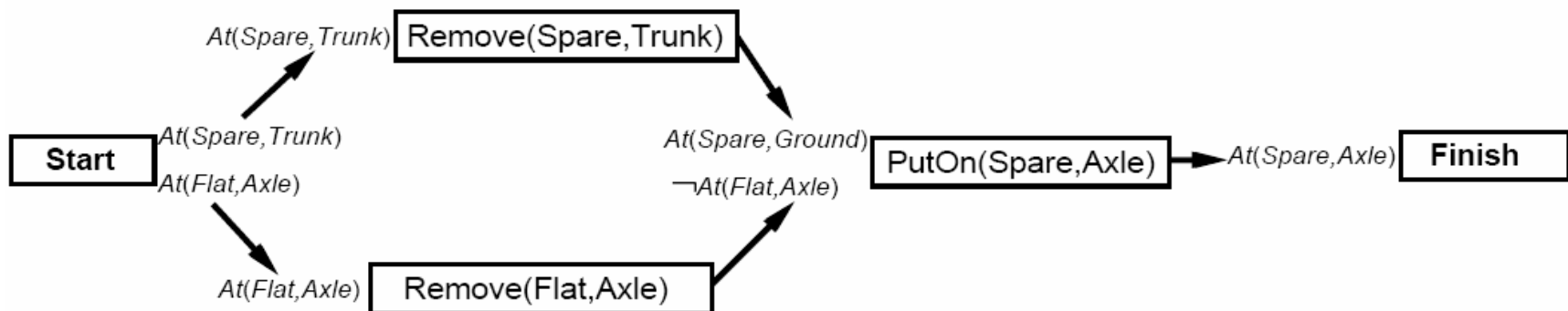
Tento konflikt nelze odstranit, musíme se vrátit o krok zpět

– odstranit akci $LeaveOvernight$ a poslední dvě kauzální vazby.

Partial-order planning: Příklad (5)

- Znovu uvažujeme otevřenou výchozí podmínku $\neg At(Flat, Axle)$ akce $PutOn(Spare, Axle)$. Pro její dosažení nyní zvolíme akci $Remove(Flat, Axle)$.
 - Znovu vezmeme podmínku $At(Spare, Trunk)$ akce $Remove(Spare, Trunk)$ a zvolíme akci $Start$ pro její dosažení.
 - Vezmeme podmínku $At(Flat, Axle)$ akce $Remove(Flat, Axle)$ a zvolíme akci $Start$ pro její dosažení.
- Tím získáme **kompletní konzistentní plán – řešení**.

- Kauzální vazby umožňují prořezávat prohledávaný prostor.
- Částečně uspořádaný plán poskytuje flexibilitu při konstrukci úplně uspořádaného plánu.

Partial-order planning s volnými proměnnými

:: Takovéto pozdržené ohodnocení dané proměnné může být často mnohem efektivnější než opakované zkoušení různých hodnot proměnné pomocí backtrackingu.

:: Na druhou stranu, **použití predikátové logiky s proměnnými** pro reprezentaci akcí trochu komplikuje detekci a řešení konfliktů.

Příklad: Přidání akce $Move(A, x, B)$ do plánu znamená také přidání kauzální vazby

$$Move(A, x, B) \xrightarrow{On(A,B)} Finish$$

Pokud je v plánu i jiná akce M_2 s efektem $\neg On(A, z)$, bude M_2 v konfliktu když z je B . Musíme tedy rozšířit reprezentaci plánů o omezení nerovnosti typu $z \neq X$, kde z je proměnná a X je proměnná nebo konstanta.

V našem případě tedy omezení $x \neq B$ znamená, že plán může být rozšířen tak, že za z může být dosazena jakékoliv hodnota kromě B .

Literatura

Stuart Russell and Peter Norvig: Artificial Intelligence: A Modern Approach

- **Part IV Planning**

- 11 Planning (<http://aima.cs.berkeley.edu/2nd-ed/>)

